

ÇEVİRİMİÇİ İŞBİRLİKLİ ÖĞRENME ARAÇLARINDA YENİ BİR DALGA: WAVE

Şerife AK, Yusuf YILMAZ

Anahtar Kelimeler

İşbirlikli Öğrenme, Google Wave, Eşzamanlı Etkileşim

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Google tarafından günümüzün yeni e-posta sistemi olarak tanıtılan wave'nin çevrimiçi işbirlikli öğrenme aracı olarak incelenmesidir. Çalışmada öncelikle Wave'nin genel özellikleri ve getirdiği yenilikler tanıtılmaktadır. Daha sonra Wave'den çevrimiçi işbirlikli öğrenme aracı olarak faydalanılıp faydalanılamayacağı analiz edilmekte; geliştirilmesi gereken yönere ve uygulamaya yönelik önerilerde bulunmaktadır.

Keywords

Collaborative Learning, Google Wave, Synchronous Interaction

ABSTRACT

The aim of this study is to investigate Wave as an online collaborative learning tool which is introduced as a new e-mail system by Google. Firstly general specifications of Wave and its innovations are introduced. Then whether we can benefit from Wave as an online collaborative learning tool or not is analyzed. Some suggestions are also recommended for its aspects that need improvement, and implementation.

1. GİRİŞ

Yeni teknolojiler (özellikle internet) öğretmenlere öğrenme-öğretme süreçlerinin geliştirilmesinde kullanılabilecek pek çok ilginç araç sunmaktadır (Kaminski, 2005; Martín-Blas ve Serrano-Fernández, 2009). Bu araçlar kullanılarak öğrenci-öğrenci, öğrenci-öğretmen etkileşimlerinin gerçekleştirilmesini kolaylaştıran bilgisayar destekli işbirlikli öğrenme ortamları oluşturulabilir.

Google tarafından geliştirilen Wave, iletişim ve işbirliği imkanı sunan bir araçtır (Hane, 2009). Bu iletişim ve işbirliği, kullanıcıların katkıları sağlanarak oluşturulur. Kullanıcıların her girdisi konuşmaya yön verir ve dalgalar halinde yayılmasını sağlar. Bu iletişim, zengin formatlı metin, resim, video, etkileşimli animasyon ve daha birçok içerik türünün Wave üzerinde paylaşımıyla gerçekleşebilmektedir. Wave aynı zamanda kullanıcılar ve geliştiriciler tarafından hazırlanan çeşitli eklentilerin kullanılabileceği bir uygulama çatısı da sunmaktadır. Bu sayede geliştiriciler tarafından hazırlanan uygulamalar Wave'ye eklenebilir ve kullanılabilir.

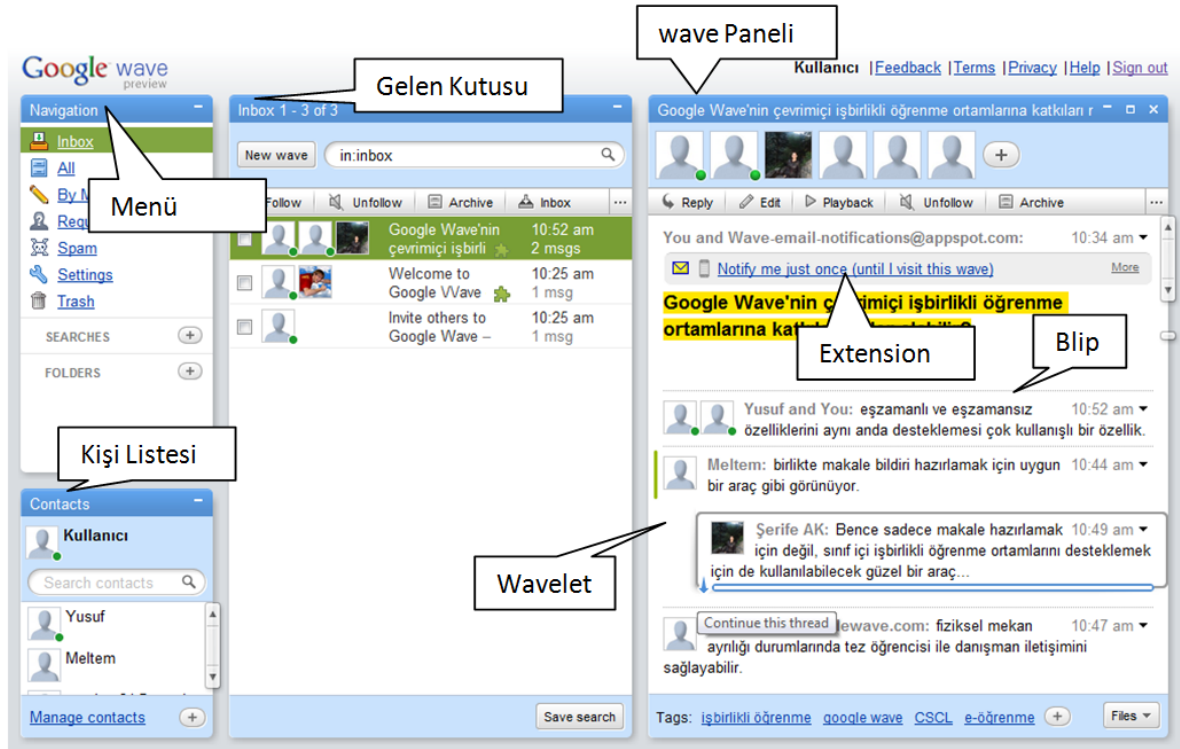
Wave, halen geliştirilmekte olan bir araçtır. Google, önizleme (Preview) olan bu sürümü şu anda sadece davetli kullanıcılara sunmaktadır. Önizleme olması nedeniyle bazı özellikleri tam olarak çalışmamaktadır (Rasmussen, 2009). Yavaş çalışması, bazı eklentileri tam olarak yürütememesi ve bütün internet tarayıcılarının Wave'yi desteklememesi

bu sorunlar arasında sayılabilir. Ancak önizleme sürümü tamamlandıktan sonra bu tür sorunların düzeleceği ve yeni özelliklerin ekleneceği düşünülmektedir.

İletişim alanında yaşamımızda önemli bir yere sahip olması beklenen bu yeni araçtan eğitim uygulamalarında nasıl faydalanılabileceği merak konusudur. Bu nedenle bu çalışmada Wave'nin bir eğitim aracı ve özellikle de çevrimiçi bir işbirlikli öğrenme aracı olarak analiz edilmesi amaçlanmaktadır. Bu analizin bilgisayar destekli işbirlikli öğrenme uygulamalarının tasarımı, yürütülmesi ve değerlendirilmesi açısından uygulayıcılara önemli bilgiler sağlayacağı düşünülmektedir. Bu amaçla da çalışmada öncelikle Wave'nin genel özellikleri ve getirdiği yenilikler tanıtılmaktadır. Daha sonra Wave'den çevrimiçi işbirlikli öğrenme aracı olarak faydalanılıp faydalanılamayacağı analiz edilmektedir.

2. WAVE'NİN GENEL ÖZELLİKLERİ

Wave'nin genel özellikleri sıralanmadan önce aracın ekran görüntüsü üzerinden ilgili terimlerin açıklanmasında yarar görülmektedir.

Şekil 1. Google Wave'nin ekran görüntüsü

Büyük Harfle yazılan "W", Wave sisteminin bütününü; küçük harfle yazılan "w", wave konuşma akışını belirtmektedir. *wave*: Bütün konuşmayı temsil eden en genel terimdir. Konuşma sürecinin tamamında yapılan bütün etkinlikleri kapsamaktadır. *wave paneli* içerisinde yer alan konuşma kayıtları, resim ekleme vb. bütün etkinlikler *wave*'yi oluşturmaktadır. *wavelet*: *wave* içerisinde yer alan ve ana başlıktan türeyen alt konuların konuşulduğu küçük *wave*'lerdir. *Blip* (İleti): *wave* içerisindeki en küçük

mesaj birimine verilen isimdir. Wave'ye dahil olan kişilere yollanılan her bir mesaj iletiyi oluşturur. *Doküman*: iletiyi oluşturan metin, resim, dosya eklentilerinden oluşan içeriktir. *Extentions (Eklentiler)*: Eklentiler iki kısımda incelenmektedir. Bunlar araçlar (gadgets) ve robotlardır (robots). Genel özellikler bölümünde eklentilere ilişkin ayrıntılı bilgi sunulmaktadır. *Embedded Wave*: Bu terim ise Wave içerisinde bulunan herhangi bir konuşmayı kendi web sitenize yerleştirme özelliğini anlatmaktadır (Trapani ve Pash, 2009). Wave'nin genel özellikleri başlıklar halinde aşağıda sunulmaktadır.

2.1 Eşzamanlı İletişim

Wave eşzamanlı bir uygulamadır. Kullanıcılar çevrimiçi olduklarında diğer kullanıcılar ile yaptıkları bütün etkinlikleri aynı zaman diliminde gerçekleştirebilmektedirler. Bir kullanıcı mesaj yazarken, çizim yaparken, ya da bir metni düzenlerken diğer kullanıcılar eşzamanlı olarak neler olduğunu görebilmektedir.

2.2 Eşzamansız İletişim

Kullanıcılar çevrimdışı olduklarında diğer kullanıcılar tarafından yapılan bütün işlemler veritabanında saklanmaktadır. Kullanıcı çevrimiçi olduğunda ise yapılan her türlü değişiklik ve okunmamış mesajlar kullanıcıya sırasıyla gösterilmektedir. Katılımcılar çevrimdışı oldukları süreçte konuşmadan kopmamakta, kaldıkları yerden iletişime devam edebilmektedirler.

2.3 Dallanmalı Mesajlaşma

Forumların aksine Wave içerisindeki konuşmalar doğrusal değil dallanmalı bir şekilde ilerleyebilmektedir. Wave içerisinde hangi mesaja cevap vermek istenirse, o mesajın altına tıklanarak da ileti yazılabilir. Bu sayede konuşmanın hangi kısmına cevap verilmek istenirse mesaj bu noktaya yazılabilir. Bu sayede aynı wave içerisinde yeni waveler türetilebilir, wavelet'ler oluşturulabilir.

2.4 Karakter Karakter Güncelleme

Wave eşzamanlı sohbet imkanı sunduğu için anlık mesajlaşma programlarının özelliklerini de taşımaktadır. Anlık mesajlaşma programlarında kişinin yazdığı ileti gönder tuşuna basılmasıyla birlikte karşıdaki katılımcının ekranında belirir. Karşıdaki konuşmacı bu süre zarfında kişinin sadece ileti yazdığını görür ancak iletinin ne olduğunu gönderen yollayana kadar göremez; görünen sadece "A kişisi ileti yazıyor..." şeklindedir. Fakat Wave bu anlık mesajlaşma programlarının özelliklerinin yanı sıra karakter karakter gösterim özelliği ile konuşmaya dahil olan kişilerin kimin ne yazdığını o anda harf harf görebilmesine olanak tanımaktadır.

2.5 Beyaz Tahta Uygulaması

wave içerisine dahil edilen her kullanıcı, listedeki her bireyin wave üzerinde ne yaptığını görebilmektedir. Eşzamanlı olma özelliği sayesinde her kullanıcı konuşmaya katılabilmekte ve eklentiler sayesinde resim çizme, belge düzenleme gibi etkinlikleri de eşzamanlı olarak gerçekleştirebilmektedir.

2.6 Dosya, Resim, Video ve Link Ekleme

Wave iletişim aracı olarak kullanılacağı gibi çeşitli dosyaların paylaşılması için de kullanılabilir. Wave birçok dosya formatını paylaşmaya izin vermektedir. Dosyaları eklemek için metin editörünün kullanılmasının yanı sıra istenilen dosyalar, ileti içine sürüklenip bırakılabilir. Wave, eklenen dosya formatlarını otomatik olarak tanımaktadır. Örneğin resim, pdf gibi dosyalar eklendiğinde küçük resim olarak ekranda görünmektedir. Wave dosyaları tanıyabildiği gibi linkleri de tanıyabilmektedir. Youtube gibi servislerden herhangi bir video bağlantısı ileti içerisine eklendiğinde Wave kullanıcılara iki seçenek sunmaktadır. İlki link olarak bırakmak, ikincisi video görüntüsüne dönüştürerek ileti içerisinde herhangi bir işlem yapmadan videoyu doğrudan izleme seçeneğidir.

2.7 Çevrimiçi Olan Kullanıcıları Görebilme

Wave içerisinde yer alan kişiler panelinde Wave'ye ekli kişilerin listesi bulunmaktadır. Bu kişilerin çevrimiçi olup olmadıkları burada kontrol edilebilmektedir. Çevrimiçi olan kullanıcıların profil resimlerinin sağ alt tarafında yer alan yeşil daire, kullanıcının çevrimiçi olduğunu göstermektedir ve çevrimiçi olan kullanıcılar listenin en üstünde yer almaktadır.

2.8 Özel Mesaj Gönderme

Wave içerisine yazılan her mesaj diğer kullanıcılar tarafından görülebilmektedir. Eğer diğer kullanıcıların görmeyeceği bir mesaj yazılmak isteniyorsa gizli yanıt özelliği kullanılabilir. Gizli yanıtta hangi kullanıcılar eklenirse bu mesaj onlara açık olacaktır.

2.9 Katılımcı Rollerini Düzenleme

wave'ye eklenen her katılımcı tam yetkiye sahip olarak, istediği düzenlemeleri yapabilir ve yeni cevaplar yazabilir. Ancak kullanıcının sadece wave takipçisi olmasının istendiği durumlarda bu yetkilerin belirlenmesi gerekebilir. Şu anda, bütün işlemleri gerçekleştirebilecek tam yetkili kullanıcı ve sadece wave'yi takip edebilen düzenleme ve yazma yetkisi olmayan salt okunur kullanıcı olmak üzere geçerli iki kullanıcı rolü bulunmaktadır. Bu rollere göre kullanıcılar wave içerisinde işlemleri gerçekleştirebilmektedir. Google tarafından duyurulan, geliştirilmekte olan yeni roller bulunmaktadır ancak şu anda kullanıma açık değildir.

2.10 İleti Düzenleme

Mesaj düzenleme çok önemli ve etkili bir özellik olarak Wave içerisinde yer almaktadır. Katılımcılar wave içerisinde yer alan istedikleri metni düzenleyebilmektedirler. Diğer katılımcılar çevrimiçi olup wave'yi açtıklarında diğer kullanıcıların yaptıkları değişiklikleri de görebilmektedirler.

2.11 Zengin Metin Düzenleme Aracı

Son yıllarda zengin metin düzenleme araçları internet tabanlı hale getirilmektedir. Bu sayede herhangi bir HTML bilgisi gerektirmeksizin yazıda istenilen görsel değişiklik yapılmasına imkan sağlanmaktadır. Bu metin editörlerini birçok sitede görmek mümkündür. Wave içerisinde de böyle bir araç bulunmaktadır. Bu sayede dikkat çekilmek istenen metne çeşitli görsel düzenleme işlemi yapılabilmektedir.

2.12 Yazım ve Dilbilgisi Denetimi

Wave'nin önemli özelliklerinden bir tanesi de, yazım ve dilbilgisi denetimi yapabilmesidir. Bu özellik ile yanlış yazılan kelimeler otomatik olarak düzeltilirken, düzeltilemeyen kelimeler için çeşitli alternatif kelimeler yazarın seçimine bırakılmaktadır. Dilbilgisi için de çeşitli önerilerde bulunması ve hataların altını çizmesi kullanıcılarına sözcük ve yazım yanlışlıklarından arındırılmış yazı yazabilme olanağını sunmaktadır.

2.14 Sürükle Bırak

Wave ile internet tarayıcısı teknolojisine sürükle-bırak özelliğinin ekleneceği düşünülmektedir. Bilgisayar işletim sistemleri, pencereler arasında bu özelliğe imkan tanımakta, ancak internete bir dosya yükleneceği zaman bu özelliği kullanmak mümkün olmamaktadır. Çünkü internet tarayıcıları böyle bir özelliği desteklememektedir. Wave ile gelen gelişmiş internet tarayıcısı ihtiyacı, sürükle-bırak işlemi bulundurulması gereken zorunlu özellik haline getirmiştir. Bu özellikten önce internete herhangi bir dosya yükleyebilmek için "Gözetim"a tıklanır ve dosya seçilerek yüklenilmeye başlanırdı. Wave'de bu özellik yerini daha pratik olduğu düşünülen sürükle-bırak özelliğine bırakılmaktadır. Bu sayede Wave'ye yüklenmek istenen herhangi bir dosyayı ya da dosyaları ileti kutusuna sürükleyerek bırakmak yeterli olmaktadır.

2.15 İleri-Geri Sarma Butonu (Playback)

Wave'nin en güçlü özelliklerinden bir tanesi konuşma geçmişini adım adım tutmasıdır. Bu geçmiş konuşma içerisinde yürütülen bütün adımları kapsamaktadır. Kullanıcı ekleme, ileti ekleme, eklenti ekleme, eklentiler üzerinde yapılan her türlü aktivite, iletilerin düzenlenmesi gibi bütün işlemler konuşma geçmişinde saklanır. İleri-geri sarma butonu sayesinde bu konuşma içerisinde gerçekleşen her türlü işlem, kare kare gösterilmektedir. Bu özellik, konuşmaya sonradan eklenen kullanıcıların

geçmişte neler paylaşıldığını görerek konuşmayı yakalayabilmelerine olanak tanıdığı için önem taşımaktadır.

2.16 Geri Yükleme Özelliği

Konuşmalar birden çok kişinin katkısıyla meydana gelmektedir. Ancak yeni mesaj ekleme veya mesajlarda düzenleme yapılırken yapılan yanlışlıklar olabilmektedir. Bu hatalar ileri-geri sarma seçeneği kullanılırken fark edilebilir. Wave hataların kısa yoldan düzenlenmesi için geri yükleme işlemi sunmaktadır. Bu sayede tek tuş ile bütün hatalar düzenlenebilmektedir.

2.17 Eklentiler

Wave'nin çok güçlü yönlerinden bir tanesi de eklentiler ile genişletilebilmesidir. Geliştiriciler tarafından oluşturulan uygulamalar Wave içerisine kolaylıkla eklenebilmektedir. Eklentiler iki bölümden oluşmaktadır. Bu bölümler araçlar (gadget) ve robotlar (bots)'dır. Araçlar sayesinde istenilen herhangi bir uygulama wave içerisine dahil edilebilir ve diğer kullanıcıların etkileşimine sunulabilir. Dışarıdan eklenen uygulamaların eş zamanlı olarak diğer kullanıcılar ile paylaşılmasının katılıma ve etkileşime olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Robotlar, araçlardan farklı olarak kullanıcı listesinde bulunan ve kişi olarak konuşmaya dahil edilen bilgisayar programlarıdır. Her robot robot-adi@ornek.com şeklinde bir kullanıcı adına sahiptir ve kişi olarak eklenebilir. Birçok özelliğe sahip robotlar bulunmaktadır. Örnek olarak çeviri yapan robot, boş iletleri silen robot, istenilen wave'yi herkesin kullanımına açan robotlar gibi çeşitli amaçlara yönelik robotlar bulunmaktadır.

2.18 Yeni wave'ye Kopyalama

Bir wave oluşturulurken yapılan her işlem wave geçmişinde saklanır. Kullanıcıların katılımıyla oluşturulan işbirlikli bir doküman son halini alana kadar birçok değişikliğe maruz kalabilir. Bu değişiklikler bittiğinde yeni bir wave'ye kopyalama işlemi sayesinde yapılan değişikliklerin geçmişi eski wave'de kalır ve yeni wave son halini almış bir doküman olarak kullanılabilir.

3. ÇEVİRİMİÇİ İŞBİRLİKLİ ÖĞRENME ARACI OLARAK WAVE

Wave'nin işbirlikli öğrenme aracı olarak nasıl işe koşulabileceği, işbirlikli öğrenme ortamının katılım, sosyal etkileşim, işbirlikli iletişim becerileri, destekleyici etkileşim ve performans analizi gibi özellikleri (Saller, Goodman, Linton ve Gaimari, 1998) açısından incelendiğinde şunlar söylenebilir.

Katılımın Artırılması: Wave'nin hem eşzamanlı hem eşzamansız iletişime olanak tanıyarak, kullanıcıların çevrimdışı oldukları süreçte konuşmadan

kopmaması ve kaldıkları yerden iletişime devam edebilmelerine olanak tanınması; anlık mesajlaşma programlarının özelliklerinin yanı sıra karakter karakter gösterim özelliği ile konuşmaya dahil olan kişilerin kimin ne yazdığını o anda harf harf görebilmesi sayesinde yüz yüze iletişim hissi yaratması; sürükle-bırak yöntemiyle birçok dosya formatını kolayca paylaşmaya izin vermesi; kullanıcıların çevrimiçi olup olmadıklarının kontrol edilebilmesi; konuşma geçmişini adım adım tutarak konuşmaya sonradan eklenen grup üyelerinin geçmişte neler paylaşıldığını görerek konuşmayı yakalayabilmelerine olanak tanınması katılımın artırılması açısından işe koşulabilir.

Sosyal Etkileşimin Korunması: Beyaz tahta uygulaması özelliği ile wave içerisine dahil edilen her grup üyesinin listedeki diğer grup üyelerinin wave üzerinde ne yaptığını görebilmesi; grup üyelerinin çevrimiçi olup olmadıklarının kontrol edilebilmesi; eklentiler sayesinde istenilen herhangi bir uygulamanın Wave içerisine kolayca dahil edilebilmesi ve bu eklenen uygulamaların eş zamanlı olarak diğer grup üyeleri ile paylaşılması sosyal etkileşimi kolaylaştırıcı bir unsur olarak görülebilir. Wave içerisinde oluşturulan farklı wave'lere de bağlantı kurmanın mümkün olması grup içi etkileşimin yanı sıra gruplar arası etkileşim açısından da büyük önem taşımaktadır.

İşbirlikli İletişim Becerisinin Geliştirilmesi: Grup üyelerinin wave içerisnde yer alan metin, resim, video gibi ortamları düzenleyebilmelerine ve diğer grup üyelerinin çevrimiçi olup wave'yi açtıklarında bu değişiklikleri görebilmelerine olanak tanınması; forumların aksine Wave içerisindeki konuşmaların doğrusal değil dallanmalı bir şekilde de ilerleyebilmesi ve bu sayede konuşmanın hangi kısmına cevap verilmek istenirse mesajın bu noktaya yazılabilmesi işbirlikli iletişimi kolaylaştırıcı ve geliştirici bir unsur olarak görülebilir.

Etkileşimin Desteklenmesi: Wave'nin grup üyelerinin katılımıyla oluşturulan işbirlikli bir dokümanın son halini alana kadar değiştirilebilmesine ve yapılan değişikliklerin geçmişinin eski wave'de kalarak yeni Wave'de son halini almış bir doküman olarak kullanılabilmesine olanak tanınması, işbirlikli öğrenme ürünlerinin oluşturulması ve etkileşimin desteklenmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

Sürecin Değerlendirilmesi: Wave'nin konuşma geçmişini adım adım tutarak ileri-geri sarma seçeneği ile sürecin izlenmesine olanak tanınması, etkileşimin takibi ve sürecin değerlendirilmesi açısından kolaylaştırıcı bir unsur olarak görülebilir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Wave bilginin yapılandırılma, saklanma ve paylaşılma biçimini değiştirecek gibi görünmektedir. Bu nedenle Wave'nin yeni bir bilgisayar destekli iletişim türü sunduğu söylenebilir. Elbette ki bu yeni bilgisayar destekli

iletifim türü, iŖbirlikli öğrenme ortamlarının tasarımı, uygulanması ve değerlendirilmesi açısından da yenilikler sunacaktır.

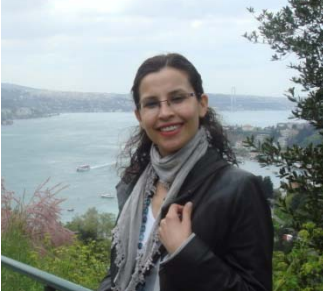
Eğitim uygulamalarına yeni bir teknik aracın entegre edilerek đretmen ve öğrencilerin alıŖma biçimleri deđiŖtirilmeye alıŖılmakta (Rysjedal ve Wasson, 2005) ve bu yeni aracın benimsenmesindeki en önemli engellerden birini oluŖturmaktadır. Öğretmen ve đrenciler Wave'yi ilk olarak kullandıklarında bu yeni aracın kullanımını karmaŖık olarak değerlendirebilirler. Fakat aracın kullanımının yaygınlaŖması ile đretmen ve đrencilerin Wave deneyimlerinin artacağı ve bu yeni aracın eğitim uygulamalarına entegrasyonunun daha kolay olacağı söylenebilir.

Önizleme olan bu sürüm Ŗu anda sadece davetli kullanıcılara sunulmaktadır. Wave'nin kullanımın yaygınlaŖabilmesi için eklentiler ve düzenlemeler yapılarak davetiye gerektirmeksizin herkesin kullanabileceği yeni sürümünün yayınlanması gerekmektedir. Bu yeni araçla birlikte wave, wavelet, blip gibi yeni kavramlar da yaŖamımıza girmektedir. Bu kavramlara iliŖkin ortak bir dilin kullanılabilmesi için aracın kullanımı yaygınlaŖmadan kavramların Türkçe karŖılıklarının bulunması gerekmektedir. Wave, geliŖtiriciler tarafından oluŖturulan eklentilerin kullanımına izin vermektedir. Bu nedenle eğitsel oyun, animasyon vb. eğitsel materyaller geliŖtirilirken Wave'nin standartlarına uygun Ŗekilde geliŖtirilmelidir. Wave'nin evrimii iŖbirlikli öğrenme aracı olarak güçlü bir dalga yaratıp yaratmayacağı sorusuna cevap bulmak için örnek uygulamalara ve Wave'nin etkililiğinin incelendiği nicel ve nitel araŖtırma bulgularına ihtiyaç bulunmaktadır.

5. KAYNAKÇA

- GOOGLE WAVE. Yardım Menüsü. <http://wave.google.com/about.html> adresinden 17.02.2010 tarihinde ulaŖılmıŖtır.
- Hane, J. (2009). *Google Wave - a revolutionary CSCL-tool or an overestimated hype?* <http://ceit.uq.edu.au/system/files/bibliography/google-wave-revolutionary-tool.pdf> adresinden 31.12.2009 tarihinde ulaŖılmıŖtır.
- Kaminski, J. (2005). Editorial: Moodle – A user-friendly, open source course management system. *Online Journal of Nursing Informatics (OJNI)*, 9(1). http://www.nursing-informatics.com/moodle_article.pdf adresinden 11.02.20010 tarihinde ulaŖılmıŖtır.
- Martín-Blas, T. ve Serrano-Fernández, A. (2009). The role of new technologies in the learning process: Moodle as a teaching tool in Physics, *Computers and Education*, 52, 35-44.
- Rasmussen, L. (2009). *Google wave developer preview. Google I/O 2009.* http://www.youtube.com/watch?v=v_UyVmITiYQ adresinden 15.02.2010 tarihinde ulaŖılmıŖtır.
- Rysjedal, K. ve Wasson, B. (2005). Local and distributed interaction in a collaborative knowledge building scenario. *Proceedings of th 2005 conference on Computer support for collaborative learning: learning*, 534-540.
- Trapani, G. ve Pash, A. (2009). *The complete guide to google wave.* <http://completewaveguide.com/> adresinden 17.02.2010 tarihinde ulaŖılmıŖtır.

YAZARLAR HAKKINDA BİLGİ

Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü öğretim üyesi olarak çalışmakta olan Şerife Ak, aynı zamanda Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölüm Başkanlığını da yürütmektedir. Öğretim teknolojisi, bilgisayar destekli eğitim uygulamalarında bireysel farklılıklar, probleme dayalı öğrenme, öğretim tasarımı ve teknolojinin eğitime entegrasyonu Şerife AK'ın ilgilendiği başlıca konulardır.

Adnan Menderes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü
Aydın/TÜRKİYE
serife.ak@adu.edu.tr

Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümünde Araştırma Görevlisi olarak çalışmakta olan Yusuf YILMAZ, Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümünde Yüksek Lisans eğitimine devam etmektedir. Mobil öğrenme, e-öğrenme, bilgisayar destekli eğitim Yusuf YILMAZ'ın başlıca ilgi alanlarıdır.

Adnan Menderes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü
Aydın/TÜRKİYE
yusuf.yilmaz@adu.edu.tr

ÇEVİRİMİÇİ İŞBİRLİKLİ ÖĞRENME ARAÇLARINDA YENİ BİR DALGA: WAVE

Google tarafından geliştirilen Wave, iletişim ve işbirliği imkanı sunan bir araçtır (Hane, 2009). İletişim alanında yaşamımızda önemli bir yere sahip olması beklenen bu yeni araçtan eğitim uygulamalarında nasıl faydalanılabileceği merak konusudur. Bu nedenle bu çalışmada Wave'nin bir eğitim aracı ve özellikle de çevrimiçi bir işbirlikli öğrenme aracı olarak analiz edilmesi amaçlanmaktadır. Bu analizin bilgisayar destekli işbirlikli öğrenme uygulamalarının tasarımı, yürütülmesi ve değerlendirilmesi açısından uygulayıcılara önemli bilgiler sağlayacağı düşünülmektedir. Bu amaçla da çalışmada öncelikle Wave'nin genel özellikleri ve getirdiği yenilikler tanıtılmaktadır. Daha sonra Wave'den çevrimiçi işbirlikli öğrenme aracı olarak faydalanılıp faydalanılamayacağı analiz edilmektedir.

Wave'nin işbirlikli öğrenme aracı olarak nasıl işe koşulabileceği, işbirlikli öğrenme ortamının katılım, sosyal etkileşim, işbirlikli iletişim becerileri, destekleyici etkileşim ve performans analizi gibi özellikleri (Saller, Goodman, Linton ve Gaimari, 1998) açısından incelendiğinde şunlar söylenebilir.

Katılımın Artırılması: Wave'nin hem eşzamanlı hem eşzamansız iletişime olanak tanıyarak, kullanıcıların çevrimdışı oldukları süreçte konuşmadan kopmaması ve kaldıkları yerden iletişime devam edebilmelerine olanak tanınması; anlık mesajlaşma programlarının özelliklerinin yanı sıra karakter karakter gösterim özelliği ile konuşmaya dahil olan kişilerin kimin ne yazdığını o anda harf harf görebilmesi sayesinde yüz yüze iletişim hissi yaratması; sürükle-bırak yöntemiyle birçok dosya formatını kolayca paylaşmaya izin vermesi; kullanıcıların çevrimiçi olup olmadıklarının kontrol edilebilmesi; konuşma geçmişini adım adım tutarak konuşmaya sonradan eklenen grup üyelerinin geçmişte neler paylaşıldığını görerek konuşmayı yakalayabilmelerine olanak tanınması katılımın artırılması açısından işe koşulabilir.

Sosyal Etkileşimin Korunması: Beyaz tahta uygulaması özelliği ile wave içerisine dahil edilen her grup üyesinin listedeki diğer grup üyelerinin wave üzerinde ne yaptığını görebilmesi; grup üyelerinin çevrimiçi olup olmadıklarının kontrol edilebilmesi; eklentiler sayesinde istenilen herhangi bir uygulamanın Wave içerisine kolayca dahil edilebilmesi ve bu eklenen uygulamaların eş zamanlı olarak diğer grup üyeleri ile paylaşılması sosyal etkileşimi kolaylaştırıcı bir unsur olarak görülebilir. Wave içerisinde oluşturulan farklı wave'lere de bağlantı kurmanın mümkün olması grup içi etkileşimin yanı sıra gruplar arası etkileşim açısından da büyük önem taşımaktadır.

İşbirlikli İletişim Becerisinin Geliştirilmesi: Grup üyelerinin wave içerisinde yer alan metin, resim, video gibi ortamları düzenleyebilmelerine ve diğer

grup üyelerinin çevrimiçi olup wave'yi açtıklarında bu değişiklikleri görebilmelerine olanak tanınması; forumların aksine Wave içerisindeki konuşmaların doğrusal değil dallanmalı bir şekilde ilerleyebilmesi ve bu sayede konuşmanın hangi kısmına cevap verilmek istenirse mesajın bu noktaya yazılabilmesi işbirlikli iletişimi kolaylaştırıcı ve geliştirici bir unsur olarak görülebilir.

Etkileşimin Desteklenmesi: Wave'nin grup üyelerinin katılımıyla oluşturulan işbirlikli bir dokümanın son halini alana kadar değiştirilebilmesine ve yapılan değişikliklerin geçmişinin eski wave'de kalarak yeni Wave'de son halini almış bir doküman olarak kullanılabilmesine olanak tanınması, işbirlikli öğrenme ürünlerinin oluşturulması ve etkileşimin desteklenmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

Sürecin Değerlendirilmesi: Wave'nin konuşma geçmişini adım adım tutarak ileri-geri sarma seçeneği ile sürecin izlenmesine olanak tanınması, etkileşimin takibi ve sürecin değerlendirilmesi açısından kolaylaştırıcı bir unsur olarak görülebilir.

Wave bilginin yapılandırılma, saklanma ve paylaşılma biçimini değiştirecek gibi görünmektedir. Bu nedenle Wave'nin yeni bir bilgisayar destekli iletişim türü sunduğu söylenebilir. Elbette ki bu yeni bilgisayar destekli iletişim türü, işbirlikli öğrenme ortamlarının tasarımı, uygulanması ve değerlendirilmesi açısından da yenilikler sunacaktır.

Eğitim uygulamalarına yeni bir teknik aracın entegre edilerek öğretmen ve öğrencilerin çalışma biçimleri değiştirilmeye çalışılmakta (Rysjedal ve Wasson, 2005) ve bu yeni aracın benimsenmesindeki en önemli engellerden birini oluşturmaktadır. Öğretmen ve öğrenciler Wave'yi ilk olarak kullandıklarında bu yeni aracın kullanımını karmaşık olarak değerlendirebilirler. Fakat aracın kullanımının yaygınlaşması ile öğretmen ve öğrencilerin Wave deneyimlerinin artacağı ve bu yeni aracın eğitim uygulamalarına entegrasyonunun daha kolay olacağı söylenebilir.

Önizleme olan bu sürüm şu anda sadece davetli kullanıcılara sunulmaktadır. Wave'nin kullanımının yaygınlaşabilmesi için eklentiler ve düzenlemeler yapılarak davetiye gerektirmeksizin herkesin kullanabileceği yeni sürümünün yayınlanması gerekmektedir. Bu yeni araçla birlikte wave, wavelet, blip gibi yeni kavramlar da yaşamımıza girmektedir. Bu kavramlara ilişkin ortak bir dilin kullanılabilmesi için aracın kullanımı yaygınlaşmadan kavramların Türkçe karşılıklarının bulunması gerekmektedir. Wave, geliştiriciler tarafından oluşturulan eklentilerin kullanımına izin vermektedir. Bu nedenle eğitsel oyun, animasyon vb. eğitsel materyaller geliştirilirken Wave'nin standartlarına uygun şekilde geliştirilmelidir. Wave'nin çevrimiçi işbirlikli öğrenme aracı olarak güçlü bir dalga yaratıp yaratmayacağı sorusuna cevap bulmak için örnek uygulamalara ve Wave'nin etkililiğinin incelendiği nicel ve nitel araştırma bulgularına ihtiyaç bulunmaktadır.